

27. 7. 1924 Pěnčín u Jablonce n. N.
Báseň, prozaik a úspěšný autor libret pro kreslené seriály (především Barbánek pro časopis Ohníček). Původním povoláním dělník, později vedoucí domova mládeže, do konce 60. let šéfredaktorem časopisu Pionýr (Větrník); dnes svobodně povolání. Ze sbírek, které vydal pro dospělá: Šestý den jara (1963), Sklonvat (1969). Ve verších pro děti se soustředil především na jednoduchý rytmický projev s výraznými rýmy, navazující na říkadla (např. Kdo bručí, je medvěd, 1983). Vedle toho se ve střídavém úspěchu pokoušel také o epickou poezii (variance na klasické pohádky, které vycházely před více než deseti lety v Mateřídoušce). Před několika lety uveřejnil v Mateřídoušce také několik dialogických scének, v nichž vystupují klasické „loutkové“ pohádkové postavy (Kaspárek, Honza, vodník, Čert...). Je třeba říci, že jde o texty velice problematické, námětově plytké, zatížené neúnosným verbalismem a řadou klisví, které se ani na jevišti, ani pro práci s dětským kolektivem nehodí. (Jedním z chybných kroků mnichovohradištského souboru byla právě volba těchto textů.) K nejvýznamnějším a nejnejenovnějším textům Jiřího Havla patří ty, které využívají her s grafikou i zvukovou stránkou jazyka a principů hádank, křížovek apod. Knižku takovýchto textů připravuje v současné době nakladatelství Albatros. (Úryvek z hesla, které mezi jinými chybí ve Slovníku české literatury 1970-1981, CS, Praha 1985)

**JIRÍ HAVEL
PŘEKVAPENÍ**

Jsem sám. Kolem čas jen plyne...
Vtom však na mě někdo kyne.
Můj úžas je veliký:
to mi kynou knedlíky!



MYSLI PLES

**Jiří Havel
KOČIČÍ MNOŽINY**

Našli jsme na půdě koťátka,
byla to Mindina trojčátka.
Největší radost měl Borek,
divoce obíhal dvorek
a křičel nejmhj půl hodiny;
„My máme kočičí množiny!“

děti hrají divadlo

Pro toho, kdo sleduje dětské divadlo není žádným tajemstvím, že k nejslabším krajům patří střední Čechy. Když středočeský metodik pro dětskou dramatickou výchovu Milan Strotzer zdědil před necelými dvěma lety tento obor, ocitnul se rázem uprostřed problému, kterým se za několik let nashromáždilo v kraji víc než dost a které se neblaze projevují na stavu dramatické výchovy

V sobotu 23. listopadu 1985 — představení DDS DK KPT. Jarosě Mělník (ved. Vladimír Dědek) — Jaromír Sypal: KORÁB RACEK — recitační pásmo dramatického kroužku II. ZŠ Mladá Boleslav (ved. Libuše Hanibalová) — František Nepil: POHÁDKY — představení DS Racek KaSS Poděbrady (ved. Jana Pospíšilová) — H. Ch. Andersen-

STŘEDOČESKÁ DÍLNA

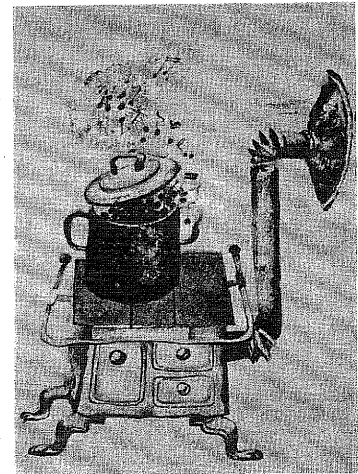
vy ve Středočeském kraji: nelogické rozdělení péče o dětské divadlo mezi dva pracovníky KKS (dětské divadelní soubory hospodařuje M. Strotzer, dětské loutkářské soubory má na starosti pracovnice pro dospělé amatérské loutkářství), podivný termín krajské přehlídky (listopad), sporný způsob výběru souborů na národní přehlídce v Kaplici (porota objízďela soubory, způsob výběru souborů na národní přehlídce v Kaplicích (porota objízďela soubory, které nahlásily okresy), pozdní termíny okresních přehlídek (většinou probíhají až poté, co je uzavřen výběr na KDL) atd.

Jedním z prvních kroků, ke kterým se M. Strotzer rozhodl při řešení situace v kraji, byla radikální změna koncepce krajské přehlídky. Na jaře 1985 o tomto kroku zaslal dopis všem OKS Středočeského kraje, z kterého vyjmáme:

„Aby přehlídka sloužila daleko větší měrou svému poslání, bude od letošního roku uskutečněna formou dvou denní pracovní dílny, a to tak, aby vedoucí divadelních kolektivů mohli být přítomni celé přehlídce a jejich svědenci alespoň celému jednodennímu programu. Program přehlídky by měl být sestaven jednak z hotových inscenací, včetně inspirativního představení vyspělého souboru z jiného kraje, jednak, a to především, z ukázek práce souborů, tj. z ukázek metod práce, z rozpracovaných nehotových inscenací, z drobných vystoupení, na nichž by bylo možno na místě pracovat, atp. (...) Doporučujeme, aby v okresech byly koncipovány přehlídky dětských divadelních souborů obdobným způsobem, aby přestaly mít ráz výběrové přehlídky-soutěže, aby byl především zvýrazněn výchovně vzdělávací a pracovní aspekt akce.“

**Dílna dětského divadla
Středočeského kraje
v Mnichově Hradišti nabídla:**

V pátek 22. listopadu 1985 — praktický seminář dramatické výchovy s účastníky Dílny (lektorka Soňa Pavelková) — neformální výměnu zkušeností



POKLUČKOVY DŽEZY

Eva Horáková: NÁVŠTĚVA S ŘIKADLY, KTERÁ JSME VYKRADILI — ukázkou práce souboru Vitavín Štěchovic (ved. Alena Malá) — JAK PAKALA A TANDALA NAPÁLILI ČERTY — drobné představení s oživenými předměty DDS LŠU Nymburk (ved. Jitka Rezáčková) — Jitka Rezáčková na motivy bratří Grimmů: KAČENKA A KUBA MLÁTIHUBA — recitační pásmo LDO LŠU Čelákovice (ved. Marie Ferlesová) — Jiří Havel: KDO BRUČÍ, JE MEDVĚD — ukázkou metodiky práce s dětmi ze souboru ze Štěchovic (lektorka Soňa Pavelková) — představení pionýrského divadelního kroužku při DS Tyl OB Bakov nad Jizerou (ved. Václav Pěnkava) — H. Ch. Andersen-Dana Svozilová: CÍSAŘOVY NOVÉ ŠATY — diskusi všech účastníků o zhlédnutých představeních a ukázkách (lektor Jaroslav Provančík)

V neděli 24. listopadu 1985 — představení DDS Radost SKP Liaz Mnichovo Hradiště (ved. František Ouředník) — Eduard Vavruška - Jiří Havel: Z POHÁDKY DO POHÁDKY — ukázkou metodiky práce s dětmi z Mnichova Hradiště (lektorka Soňa Pavelková) — inspirativní představení souboru „R“ LŠU Praha 5 (ved. Soňa Pavelková) — Soňa Pavelková: PÍSEŇ O ZEMI SKRÍVÁNČI

**Mnichovohradištská Dílna
očima účastníků**

• JULIANA JEDLIČKOVÁ (vedoucí dětského souboru a pracovnice OKS Mělník): „Sám název vypadá velmi pracovně. A i když jsem byla před odjezdem do Mnichova Hradiště do akce dosti zaskvělená, přeci jen se nedalo tušit, jak moc se bude v Dílně dělat. Myslím si, že každého asi přesvědčilo hned úvodní praktický seminář v pátek večer.“

Celá sobota byla vyhrazena pro jednotlivé programy a ukázky. Účastníci navíc měli za úkol sledovat, co na představeních jednotlivých kolektivů je zaujalo nebo nezaujalo a PROC. Večer se tedy dostali ke slovu účastníci, aby odpověděli na dané otázky.

Samotný způsob práce byl výborný. Měla jsem možnost se vyjádřit, porovnat si své názory a vlastně i způsob „dívání se“ na práci druhých s ostatními účastníky, a navíc ještě vyslechnout shrnutí odborných lektorů. Domnívám se, že je to ideální forma školení.

Pro mne osobně byly velice cenné ukázky práce s dětmi, které vedla Soňa Pavelková.

Velice mě mrzelo, že představení a ukázky práce byly tak diametrálně odlišné co do kvality. Pokud se budou i příště zařazovat na program Dílny i tak problematická představení, jako bylo letos nedělní představení mnichovohradištské, bylo by asi užitečné, kdyby se metodické ukázky s dětmi nějak vztahovaly k takovému spornému představení, aby se třeba jen na maličkém kousičku došlo k řešení určitého problému.

Naprostě přesně bylo na Dílně načasováno inspirativní představení Píseň o zemi skřivánčí. I když většina hlavních aktérů byli vlastně už dospělí lidé, byl přínos dětí natolik velký a patrný, že si každý mohl ověřit, co lze s dětmi při dobré přípravě dosáhnout. Byl to příjemný protipól všeho, co na programu Dílny nebylo dobré a co člověka chvillemi strhávalo k beznaději, že jestli bych měla dělat s dětmi takto, tak raději vůbec ne.“

• MILUŠE A FRATIŠEK TOMÁŠKOVI (vedoucí DDS Větrník ZK ROH BSS Brandýs nad Labem): „Uspořádání Dílny hodnotíme jako počin pro dětské divadlo moc záslužný, protože potřebný. Poprvé po řadě let, co se věnujeme dětskému divadlu, se nám dostalo příležitosti průřezově se seznámit s různými styly a různou úrovní práce s dětskými kolektivy, pojetím repertoáru, řešením jednotlivých inscenací apod.“

Stručně lze letošní Dílnu charakterizovat jako ukázkou
a) jak to dělat, a současně i
b) jak to nedělat, protože takové příklady také přinesla.

V souvislosti s výše uvedeným máme jediné přání, aby se v takto započaté cestě každopádně pokračovalo. Současně si ale uvědomujeme, že uspořádání takového rozsáhlé akce není snadné a klade velké nároky nejen na organizátory průběhu, ale

i obsahu dílny. Z toho pak zákonitě plyne, že leccos by mohlo být jinak, leccos by být nemuselo apod. Abychom byli konstruktivní, pokusíme se dále uvést několik otázek k zamyšlení, ale i námětů pro příští Dílnu:

Jedním z obecných a trvalých nedostatků dětského divadla je úroveň a technika jevištní řeči. Z tohoto důvodu navrhujeme, aby v rámci seminářů Dílny byl uskutečněn exkurs do metodiky řečových cvičení včetně nezbytných teoretických základů i praktických cvičení.

Bylo by prospěšné, aby jedna až dvě nejlepší uvedené inscenace byly zo zhlédnutí podrobně rozebrány z hlediska analýzy dramaturgickorežijní koncepce i z hlediska metodiky práce s dětmi.

Nesporným kladem bylo to, že měli všichni účastníci možnost vidět všechno, být přítomni po celou dobu a srovnávat. Dále pak i to, že děti diváci byli povětšinou z řad ostatních účinkujících, takže měli možnost vidět jakoby samy sebe, protože jinak k tomu nemají možnost.

Rovněž jsme kvitovali jako klad, že jednotlivá představení i ukázky byly rozebrány otevřeně ze strany účastníků a že současně ze strany hodnocených byla kritická slova přijímána s upřímným zájmem a porozuměním.

Pro příští Dílnu bychom doporučovali provést určitý výběr účastníků, protože tentokrát byli i takoví, kteří se dostavili pozdě (zabrali tak místo) a z neznalosti či jiných důvodů se chovali nevhodně a do kolektivu nezapadli.

Celkově je třeba udělit organizátorům i lektorům bez výjimky absolutorium za odvedenou práci.“

• MARIE FERLESOVÁ (učitelka LDO LŠU Čelákovice): „Co jsem si odvezla z Mnichova Hradiště? Výbornou náladu, drčený kmin, autičko pro syna, obrovskou únavu a, co se týče mé práce s dětmi, útěchu, že se v tom neplácám sama.“

Vzhledem k tomu, že pracuji s dětmi v literárně dramatickém oddělení LŠU teprve tři roky, netroufám si hodnotit práci svých kolegů, natož pak dávat rady, jak a co by se mělo. Chtěla bych jen uvést několik postřehů, které se mi jeví jako velice důležité.

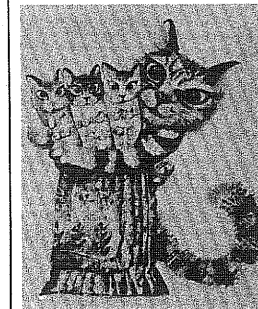
Předně — uspořádat Dílnu dětského divadla byl šťastný nápad. Podle mého názoru je to velice dobrá cesta ke zkvalitnění dramatické výchovy. Teoretické znalosti získané z knih a různých seminářů nestačí pro dobrou práci s dětmi. Je třeba si různé věci vyzkoušet a vidět na vlastní oči, co je dobré a co nikoliv — samozřejmě pokud je zároveň možnost o zhlédnutých představeních a ukázkách si popovídat tak nějak normálně, beze strachu, co na to porota a jak budu vypadat, když něco nevyjde.

Myslím, že po letošních zkušenostech z Mnichova Hradiště se určitě najde mnoho vedoucích, kteří se budou chtít zúčastnit se svým souborem příštího ročníku, protože právě to, že se představení nehodnotí, ale že se o nich diskutuje a hledají se příčiny nedostatků a zároveň i cesty jak dál a lépe, je pro každého tu nejlepší příležitost ověřit si své schopnosti a metody práce s dětmi.“

Tuto dvoustranu připravuje Jaroslav Provančík

SOŇA PAVELKOVÁ

učila dlouhá léta na literárně dramatickém oboru lidové školy umění v Ostrově nad Ohří, kde pro svůj soubor a se svým souborem připravila nepeřebně množství recitačních pásem (některá z nich vyšla ve sbornících Recitujeme a Recitujeme 2, Albatros, Praha 1977 a 1980) a dnes už klasickou inscenací Štěpínky (1977), která vznikla na základě knižky Děvece s copánky Zuzany Renčové a Janoškova Nováka. Dnes učí Soňa Pavelková v LŠU Praha 5-Radlice. S autorskou inscenací Píseň o zemi skřivánčí, která využívá řady dramatických her a cvičení a v ní vystupují jak nejstarší žáci LDO, tak děti z prvních ročníků, vystupovala v roce 1983 na národní přehlídce v Kaplici. Loutkáři se se Soňou Pavelkovou setkali zhruba před pěti lety v Chrudimě, kde vedla jednu ze seminářích třídy.



KOČIČÍ MNOŽINY

DRAMATICKÁ VÝCHOVA

je název metodické publikace, kterou Soňa Pavelková připravila v roce 1983 pro českobudějovické KKS. Obsahuje hry, cvičení a náměty k improvizacím rozčleněné do těchto oddílů: Sociabilita, rytmus, prostorové čtení, soustředění, vnímání, fantazie, představitivost, prostorová představitivost, napětí, uvolnění — vníání i vnější, základní pocity, konkrétní, zástupná, imaginární rekvizita, kultivace pohybu, práce s textem, technika řeči. Na závěr je zařazena doporučená literatura. Tento cenný a pro vedoucí dětských souborů (loutkářských i neloutkářských) nesmírně užitečný a inspirativní materiál vyšel pouze v nákladu 250 výtisků, a tak ho v Českých Budějovicích už neshánějte. Ale v zimních měsících vyšel v druhém vydání v Kulturním domě hl. m. Prahy, Štěpánská 61, 110 00 Praha 1. Zájemci mohou poslat objednávky k rukám Alexeje Pernici na uvedenou adresu.

ILLUSTRACE KARLA FRANTY